

Sense plantes per tractar els purins

El sector porcí es troba en època de canvis. La reforma elèctrica imposada des del Govern de Madrid i el tancament de les plantes de tractament de purins, a principis del 2014, ha creat una situació d'incertesa entre els ramaders, a qui no es va oferir una alternativa viable. Els ramaders i el Departament d'Agricultura estudien noves possibles solucions.

“La situació avui està complicada encara”, afirma el president de la sectorial del porcí de l'Associació Agrària de Joves Agricultors a Catalunya (ASAJA), Antoni Banús. Ja fa més de nou mesos que les plantes de tractament de purins catalanes (quatre a la demarcació de Lleida i dues a la de Barcelona) van tancar per la retallada de les primes conseqüència de la reforma elèctrica que el Ministeri d'Indústria va imposar a principis del 2014. Actualment, encara no s'ha trobat una via alternativa que permeti tractar l'excedent de les dejeccions ramaderes. “La primera planta de cogeneració d'Espanya es va fer a Alcarràs. Va ser una solució que, entre cometes, tots vam acceptar i que es va validar per 15 anys. Des de Madrid, es va trencar el conveni el mes de març, i el més greu és que es va fer sense tenir una alternativa”, denuncia el ramader i responsable del sector porcí de Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC) i de la Coordinadora d'Organitzacions d'Agricultors i Ramaders (COAG), Jaume Bernis. Segons Bernis, el camí correcte passa per “buscar el cantó positiu d'aquestes dejeccions ramaderes que produïm a les explotacions i treure'n el màxim profit per a tots plegats: per als ramaders, la societat i les aigües”.

La problemàtica coincideix amb la redacció del Programa d'Actuació de Zones Vulnerables, que el Departament

d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Medi Ambient ha de renovar cada quatre anys. El que el subdirector general d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya, Joan Gòdia, anomena “famos decret”. “Ens proposem canviar el decret de tal manera que el que realment fan els agricultors s'assembla molt més amb el que figura al paper. Tenim gairebé feta la proposta i, a partir d'ara, la sotmetrem a consulta del sector i la tramitarem”. Jaume Bernis destaca: “S'està fent entre tots plegats, també cal dir-ho. L'administració ens ha convocat moltes vegades per tirar endavant aquest decret i entre tots ho podem acabar de polir”.

El subdirector general d'Agricultura té clara la prioritat: “Les dejeccions s'utilitzen bàsicament com a fertilitzants, però hi ha zones de molt alta densitat ramadera on ja no caben. En aquestes àrees s'ha de fer alguna cosa més, s'ha de fer tractaments o exportar aquest excedent a altres àmbits amb menys densitat ramadera”. En aquest sentit, el responsable del sector porcí de JARC i COAG explica que “hi ha diferents iniciatives, que passen per tractaments biològics o per tractaments de separació sòlid-líquid. També s'està valorant l'opció de fer processos per obtenir biodièsel. A part d'això, evidentment, ja se'ls ha modificat la dieta per reduir el nitrogen en l'alimentació”. El més important, segons Bernis, és “trobar una sortida definitiva

als excedents, una solució que pugui generar un estalvi a les mateixes explotacions amb la producció d'energia a través del tractament de les dejeccions ramaderes”.

En aquest punt és on comença la problemàtica amb el Ministeri d'Indústria, arran de la reforma elèctrica de principis del 2014, que reduïa les primes a les plantes de cogeneració, cosa que va obligar a tancar-les. “El Govern espanyol va fent passes enrere”, lamenta Jaume Bernis. “Hi ha una normativa de la Unió Europea, la 2020, que planteja que al 2020 s'hauria de produir el 20% en energies renovables de l'energia elèctrica que es produeix en un país i aquí anem enrere”, afegeix. El ramader assenyala a “qui tots sabem que han col·locat de comissari europeu de Canvi Climàtic i Energia de la Unió Europea”, en referència a Miguel Arias Cañete, “una de les persones que, com a mínim fins ara, en cap cas aposta per buscar la rendibilitat al que són les energies renovables. Estem desaprovechant productes, com les dejeccions en el cas del sector ramader, que poden generar energia”.

Des de la subdirecció general d'Agricultura s'apunta el mateix conflicte: “Pel que fa als tractaments, tenim una desavantatge competitiu amb relació a altres regions d'Europa i és el tema de les renovables. Moltes alternatives que s'estan fent en altres països i regions europees aprofiten les primes de les renovables. Fan un primer tractament per fer biogàs, per exemple, i amb el que ingressen d'això fan el tractament del purí, la reducció del nitrogen i del fòsfor. Com a Llobardia, on s'utilitzen procediments de nitrificació-desnitrificació. Aquestes operacions tenen un cost, però aquest es redueix pràcticament a zero amb l'aplicació de les primes per a les renovables. Si no tens aquesta eina, és més car. I per això aquí no es pot fer, perquè la regulació energètica que s'està fent des del Govern de Madrid ha eliminat aquesta possibilitat. És veritat que hi ha altres sistemes

Planta de tractament de purins a Juneda (Garrigues).

de tractament però el problema és econòmic”, conclou Joan Gòdia.

Per acostar-se més al model definitiu de gestió dels purins, el passat 17 i 18 de desembre es va organitzar a Vic el simposi internacional “Reptes i oportunitats en fertilització i gestió de les dejeccions ramaderes”. Gòdia defensa que “Hi ha molts sistemes de tractament, cada dia en surten més, i del que es tracta és de mirar quins són els més indicats en relació amb el seu cost, i això és el que hem fet al simposi”. En primer lloc, opina Gòdia, cal analitzar “tots els models de gestió que hi ha al món per tal que es pugui agafar el més adequat per cada cas”. Hi ha un ventall ampli: “Hi ha tractaments que poden ser col·lectius i n’hi ha que poden ser individuals. Per això el primer dia del simposi vam fer venir experts de set zones, que creiem que són les àrees del món que es troben en una situació similar a la nostra. Provenien de països europeus i dels Estats Units. Van explicar la seva problemàtica i quines solucions han adoptat. A partir d’aquí vam obtenir altres solucions aplicables a Catalunya. És positiu perquè va ser un debat entre tothom: tècnics, agricultors i ramaders”, indica Gòdia.

L’opció que està totalment descartada, segons Gòdia, és la reobertura de les plantes de cogeneració: “Pràcticament estan en concurs de creditors i en procés de tancament. Ara hi ha inver-

sors que volen aprofitar els terrenys, aquestes llicències, per aplicar-hi noves tecnologies. D’això sí que n’estem parlant, i pot ser que en fructifiqui alguna d’elles. Però ja sense tenir en compte les energies renovables. Hi ha altres tecnologies com és la transformació en biodièsel i altres fonts que poden ser viables”.

A Catalunya s’estan impulsant alternatives. Una de les persones que està desenvolupant nous mètodes és el ramader Antoni Banús, que també va assistir al simposi de Vic. “Tenim una planta que del purí surt aigua totalment

neta i clara, sense cap tipus de contaminant. Creiem que aquesta és la solució. Perquè agafes el purí, sigui digerit o sigui fred, el passes per la màquina i obtens, per un cantó aigua que es pot reutilitzar per al que sigui, i per l’altre un sòlid concentrat per comercialitzar”, apunta Banús. I destaca que “tant es pot fer una planta per tractar propietats individuals com col·lectives. La que nosaltres tenim feta està muntada sobre un tràiler i pots portar-la allà on sigui, ideal per a les granges petites. I les més grans es podrien permetre de tenir una planta individual instal·lada”. En temes econòmics, el ramader indica que “els costos d’explotació són molt baixos, per sota dels tres euros per metre cúbic. O sigui, que seria pràcticament el cost de transport, en el cas de les granges petites”. El funcionament d’aquesta planta seria “similar a com dessalen l’aigua de mar. Són uns tubs amb unes membranes a l’interior que filtrarien el purí i deixen una aigua que podria arribar a ser potable”, exposa Banús.

Fora del sector porcí, el Grup de Defensa del Ter (GDT) denuncia que ni l’administració ni el sector ramader van pel camí correcte. Xavier Crosas així ho expressa: “L’error és que el primer objectiu que es fixen és créixer. A la presentació del simposi va quedar claríssim. L’administració identifica el bé del sector amb l’interès general i aquí no hi podem caure. Quan parlava algú

Jaume Bernis és representant del sector del porcí a la patronal JARC-COAG.

